

A népről is gondoskodni kell, amint azt korunkban minden irányban teszik. A népkönyvtárak különösen külföldön nagyon elterjedtek és áldásosan működnek. Itt-ott zsidó népkönyvtárak is keletkeztek. Ha a kultúra rombolásait beengedtük, vezessük be építő eszközeit is: fogadjuk el a jót is. Adjunk alkalmat a népnek, hogy a pusztuló régi helyett új módra művelődhessék. Szoktassuk rá a zsidó olvasmányra. Ennek nincs hatásosabb eszköze, mint a modern követelményeknek minden irányban megfelelő nagy zsidó könyvtár, amely állandóan rendelkezésre áll.

Három irányban szolgálná ez a zsidóság ügyét: emelné a tudományosságot, gyarapítaná a zsidó ismeretekkel bíró műveltek számát és terjesztené a zsidó nép kebelében a zsidó ismereteket és lelkesedést. Fővárosunkban egy emberöltő óta ez alkalommal nem részletezendő körülmények folytán hiveink lelkiileg éheznek: templomba sem juthatnak, a mikor akarnak. A szellemi inség is bántja őket, jó volna egy Chevra Kadisa a szellemiek számára is. Nagy bajaink vannak. Nincs felekezet, amely annyi ostromnak, korrumpálásnak, kísértésnek van kitéve, mint a mienk. Állandó és erős munka kell ahhoz, hogy a rombolást megakadályozzuk. Erre pedig a modern kultúra és az ősi zsidó tudásvágy követelte belső művelődés az egyik alkalmas eszköz. Vegyük kezükbe ezt az égetően sürgetős ügyet az illetékes tényezők vagy lelkes magánosok. Megérdemli a fáradságot és az erkölcsi eredmény busás jutalommal fog szolgálni.

A FELEKEZETI EGYSÉG.

A hazai modern zsidóság azon álláspontja, hogy a zsidóság csak egy felekezetet alkot, a magyar kormányok által mindig respektáltatott, mert ezt az álláspontot foglalta el minden időben a magyar törvényhozás is. Megczáfolhatatlanul bizonyította a felekezeti egységet több ízben az Országos Iroda, utoljára abban az Emlékiratban, melyet a községkerületi elnökök *Apponyi Albert* gróf vallás- és közoktatásügyi miniszternek adtak át. (Folyóiratunk 1906. évf. 219—232.) Ezt a kérdést aktuálissá tették *Lukács György*,

az imparlamentáris kormány vallás- és közoktatásügyi miniszterének 1906. évi január hó 22-én 6725. és 1906. évi márczius hó 2-án 6892. sz. alatt kelt, az Országos Irodához intézett leiratai. Az említett Emlékirat ennek folytán a legszélesebb alapon megdönthetetlenül bizonyította a régi következetes álláspont helyességét.

Az Emlékiratra eddig válasz nem érkezett, de egy konkrét ügy alkalmából az Országos Iroda az »izraelita egyházak« kifejezést diffikultálta. Ezen ügy elintézésében a miniszterium 1907. évi márczius hó 23-án 26.795. sz. alatt az Országos Irodához intézett rendeletében a következő kijelentéseket tette:

Végül még különösen is hangsúlyozom és megjegyezni kívánom azt, hogy a 110.432/906.sz. rendeletben csakis tollhiba következtében csuszott be az izraelita vallásnak »egyházának« kifejezése helyett az Iroda által helyesen kifogásolt ezen kifejezés: »izraelita vallásu egyházak«, mert *törvényünk és egyéb jogforrásaink is csak egy, egységes izraelita felekezetet ismernek, amelynek egyes árnyalatai között semmi egyéb különbség nincs, mint csakis az, hogy egy részük az 1868. évi kongresszusi, másik részük az 1871-ik évi orthodox szervező szabályzatot fogadta el, míg a harmadik rész mindkettőt mellőzve régi helyi szabályzatai értelmében ú. n. status quo alapon áll. Ezek a megkülönböztetések azonban csakis a hitközségi szervezetre és nem a felekezet, illetve különbözőségére vonatkozhatnak.*

A miniszter helyett:

Tóth, s. k.
államtitkár.

NEUBAUER ADOLF.

1831—1907.

Több évi szenvedés után hunyta le örökre szeméit, néhány héttel Steinschneider halála után, a második nagy héber bibliografus és sokoldalú zsidó tudós. A nagybittsei bócher saját erejéből a tudomány legfelső fokára küzdötte fel magát és világhírré tett szert. Hazájában törekvései számára nem nyílt tér és messze idegenbe vándorolt, hogy